

JERZY ANDRZEJEWSKI
(1944-2008)

11 lipca 2008 r. zmarł dr Jerzy Andrzejewski, starszy kustosz dyplomowany, kierownik Oddziału Zbiorów Specjalnych i dyrektor Biblioteki Uniwersytetu Łódzkiego.

Urodził się 25 grudnia 1944 r. w Mianowie, w powiecie łódzkim. Jego rodzice w 1945 r. przenieśli się do Łodzi, gdzie J. Andrzejewski w 1964 r. zdał maturę w XVIII Liceum Ogólnokształcącym im. J. Śniadeckiego. W l. 1964-1966 kontynuował naukę w pomaturalnym Państwowym Studium Kulturalno-Oświatowym i Bibliotekarskim w Łodzi.

W l. 1970-1975 studiował w Instytucie Bibliotekoznawstwa Uniwersytetu Wrocławskiego. W marcu 1972 r. Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich przyznało Jerzemu Andrzejewskiemu stypendium naukowe im. prof. Władysława Tatarkiewicza. W 1977 r. rozpoczął studia w zakresie bibliotekoznawstwa i informacji naukowej w Studium Doktoranckim dla Pracujących w Instytucie Bibliotekoznawstwa Uniwersytetu Wrocławskiego. Uchwałą Rady Wydziału Filologicznego Uniwersytetu Wrocławskiego z 15 stycznia 1985 r. otrzymał tytuł doktora nauk humanistycznych o specjalizacji bibliotekoznawczej za pracę *Biuro Badań Czytelnictwa Spółdzielni Wydawniczo-Oświatowej „Czytelnik” w Łodzi w latach 1945-1950 a model badań czytelnictwa w Polsce*, napisaną pod kierunkiem prof. dr. hab. Krzysztofa Migonia.

W Bibliotece Uniwersytetu Łódzkiego J. Andrzejewski został zatrudniony 1 lipca 1966 r. jako młodszy bibliotekarz. Początkowo pracował w Oddziale Opracowania Zbiorów, następnie w Oddziale Zbiorów Specjalnych. W 1970 r. awansował na stanowisko bibliotekarza, w 1974 r. – na starszego bibliotekarza, a w 1976 r. – na kustosza. W 1971 r. rozpoczął pracę w Sekcji Rękopisów Oddziału Zbiorów Specjalnych, a w 1979 r. objął stanowisko kierownika tej Sekcji. W październiku 1979 r. został kustoszem dyplomowanym. W l. 1984-1987

pełnił funkcję wicedyrektora Biblioteki UŁ, jednocześnie od 1984 r., był kierownikiem Oddziału Zbiorów Specjalnych. W styczniu 2000 r. ponownie został zastępcą dyrektora Biblioteki, pozostając na tym stanowisku do śmierci.

W 1965 r. został członkiem Okręgu Łódzkiego SBP i pełnił w nim różne funkcje: członka Komisji Rewizyjnej Okręgu Łódzkiego (1972-1975), członka Zarządu Okręgu (1975-1978 i 1997-2002), przewodniczącego Okręgowego Sądu Koleżeńskiego (1981-1985, 2002-2005, 2005-2008), członka Zarządu Okręgu (1989-1993), przewodniczącego Komisji Wydawniczej przy Zarządzie Okręgu (1993-1997), przewodniczącego Komisji Wydawniczej (1997-2002), członka Zarządu Oddziału w Łodzi (2002-2005, 2005-2008).

Od stycznia 1971 r. należał do Łódzkiego Towarzystwa Przyjaciół Książki. Pracował aktywnie w Związku Nauczycielstwa Polskiego i Polskim Towarzystwie Bibliologicznym. Działal w krajowych i zagranicznych organizacjach naukowych i społecznych, m.in. w Radzie Naukowej Muzeum Papiernictwa w Dusznikach Zdroju, Radzie Muzeum Książki Artystycznej w Łodzi, Komisji Wydawniczej przy Prezydencie m. Łodzi, Zarządzie Łódzkiego Towarzystwa Przyjaciół WiMBP im. J. Piłsudskiego w Łodzi, Narodowym Komitecie „Błękitna Tarcza”, Komitecie Redakcyjnym „Bibliofilska Mapa Łodzi”.

Od 1989 r. był wiceprzewodniczącym Komisji Ochrony i Konserwacji Zbiorów Bibliotecznych ZG SBP. Działal w Ogólnopolskiej Radzie dla Ratowania Zbiorów Bibliotecznych (w Radzie ds. Ratowania Zbiorów Po Powodzi). Był członkiem jury Nagrody Naukowej SBP im. Adama Łysakowskiego oraz działal w Komisji Normalizacji Bibliograficznej. Jako członek Polskiego Towarzystwa Bibliologicznego specjalizował się w ochronie zbiorów (zajmował się problemem kwaśnego papieru), wykonywał też ekspertyzy w tym zakresie dla Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Od 1997 r. był przewodniczącym Komisji Wydawniczej Zarządu Okręgu SBP.

Pełnił ważne funkcje w komórkach ustawodawczych i statutowych. W latach dziewięćdziesiątych XX w. działal w Komisji Egzaminacyjnej dla Bibliotekarzy Dyplomowanych przy Ministrze Edukacji Narodowej (recenzował prace kandydatów na bibliotekarzy dyplomowanych) oraz w Komisji Kwalifikacyjnej Centrum Doskonalenia Nauczycieli.

Dr J. Andrzejewski pełnił ważne funkcje na Uniwersytecie Łódzkim. Jako członek Kolegium Elektorów UŁ, w 1982 r. został powołany do Komisji ds. Gromadzenia i Uzupelniania Zbiorów BUŁ. Pełnił obowiązki członka Senackiej Komisji ds. Rady Bibliotecznej BUŁ, ds. Awansów oraz przewodniczącego Komisji Zakupu i Komisji Selekcji BUŁ oraz przewodniczącego Komisji Archiwalnej.

Należał do grona wybitnych ekspertów w Polsce, nie tylko w zakresie problematyki zbiorów specjalnych i konserwacji książek, ale także budownictwa bibliotecznego. Od 1983 r. opracowywał plany rozbudowy Biblioteki UŁ we współpracy z „Miastoprojektem” w Łodzi. W 2001 r. opracował *Wytyczne programowe dla rozbudowy Biblioteki Uniwersyteckiej w Łodzi*. Znalazły się tam wskazówki dla projektanta nowego gmachu, w których zostały uwzględnione nowoczesne rozwiązania o charakterze przestrzennym i funkcjonalnym, zgodne z nowoczesną technologią pracy bibliotecznej, stosowaną w wielu krajach Europy Zachodniej i USA.

Był wychowawcą młodych pracowników bibliotecznych, zaangażowanym w pracę dydaktyczną. W 1975 r. wykladał bibliotekoznawstwo na kursie dla bibliotekarzy szkolnych, a w 1976 r. na kursie dla polonistów – bibliotekarzy, organizowanym przez Instytut Kształcenia Nauczycieli i Badań Oświatowych w Ośrodku Kształcenia w Poddębicach. W 1977 r. prowadził wykłady w Centrum Szkolenia Nauczycieli w Piotrkowie Trybunalskim i w Instytucie Kształcenia Nauczycieli w Łodzi. Jako wykładowca przedmiotów kierunkowych J. Andrzejewski prowadził zajęcia w Instytucie Kształcenia Nauczycieli w Łodzi, Piotrkowie i Sieradzu. Był członkiem Międzywojewódzkiej Komisji Kwalifikacyjnej dla Nauczycieli przy Ośrodku Doskonalenia Nauczycieli w Łodzi. Praco-

wał jako adiunkt w Wyższej Szkole Pedagogicznej w Zielonej Górze, od momentu powołania Katedry Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej na Uniwersytecie Łódzkim (1975) prowadził tu wykłady i ćwiczenia z bibliografii, nauk pomocniczych i bibliotekarstwa oraz szkolenia zawodowe i specjalizacyjne z zakresu zbiorów specjalnych. Opracowywał programy praktyk i sprawował opiekę naukowo-dydaktyczną nad praktykantami w Oddziale Zbiorów Specjalnych Biblioteki UŁ. W związku z otwarciem nowego gmachu Biblioteki UŁ przygotował wykłady i szkolenia nt. budownictwa bibliotecznego i nowych technologii dla jej pracowników, studentów bibliotekoznawstwa, bibliotekarzy i przedstawicieli innych ośrodków. Był organizatorem wystaw, sesji naukowych oraz redaktorem księgi pamiątkowej ku czci prof. Heleny Więckowskiej.

J. Andrzejewski prowadził prace związane z konserwacją zbiorów zabytkowych Biblioteki UŁ. Przygotowywał kwerendy oraz przeprowadzał ekspertyzy bibliologiczne i księgoznawcze księgozbiorów historycznych dla Komendy Policji w Krakowie i Łodzi, dla muzeów, bibliotek i pracowni konserwatorskich (rękopisy, inkunabuły, stare druki, grafika, kartografia). Z magazynu Biblioteki wdzielił kolekcje zbiorów o szczególnej wartości historycznej i artystycznej, tworząc w 2007 r. Czytelnię Cymeliów. Sprawował naukowy, merytoryczny i organizacyjny nadzór nad projektami badawczymi we współpracy z bibliotekami berlińskimi, z Biblioteką Uniwersytetu Sztuki – „Kolekcja Philipa Spitty” (muzykalia), „Zbiory G. Friedländera” (druki ulotne Rewolucji 1848 r.).

J. Andrzejewski był autorem, współautorem, redaktorem oraz współredaktorem wielu prac naukowych i publikacji z zakresu księgoznawstwa, bibliografii, edytorstwa, biografistyki, czytelnictwa, zbiorów specjalnych. W l. 1977-1978 opracowywał materiał do Kroniki Łodzi i współpracował przy tworzeniu Katalogu Centralnego Spuścizn Rękopiśmiennych w zbiorach polskich, prowadzonym przez Bibliotekę Narodową w Warszawie. Był też redaktorem czasopism naukowych: „Acta Universitatis Lodzensis. Folia Librorum” oraz „Fiszka” – Komunikat Okręgu Łódzkiego Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich. Na szczególną uwagę zasługiwała jego działalność w redakcji „Fiszki” wydawanej od 2002 r., gdzie wspólnie z Lucyną Sułkowską, tworzył źródło informacji o Okręgu SBP w Łodzi oraz wydarzeniach z życia bibliotek.

Wśród 250 publikacji jego autorstwa i redakcji znalazły się ważne pozycje dotyczące Łodzi, takie jak: druk pt. *Żydzi w Łodzi* (Łódź 1990); opracowanie monumentalnej pozycji Alfonsa Pellowskiego *Kultura muzyczna Łodzi do roku 1918* (Łódź 1994); *Łódź: album Bronisława Wilkoszewskiego po stu latach* (Łódź 1995); *Henryk Grohman – mecenas i kolekcjoner* (Łódź 2002) oraz *Henryk Grohman* (Łódź 2003); publikacje dotyczące bibliotekarstwa łódzkiego, np. prace poświęcone Helenie Więckowskiej: Prof. dr Helena Więckowska jako rękopisoznawca. W: *Helena Więckowska. 1897-1984* (Łódź 1988), Więckowska Helena: Biblioteka Narodowa w moim życiu i wspomnieniach 1927-1980. W: *Biblioteka Narodowa. Wspomnienia 1928-1980* (Warszawa 1988), *Prof. dr Helena Więckowska* („Studia o Książce” 1986). Wiele prac poświęcił bibliotekarstwu łódzkiemu, np.: *70 lat Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich w Łodzi* (Łódź 1992), Dorobek naukowy bibliotekarzy środowiska łódzkiego. W: *Biblioteki łódzkie w okresie transformacji ustrojowej 1989-1999* (Łódź 2000). Często sięgał po tematy bibliofilskie, napisał m.in.: *Bibliofilstwo w Łodzi 1927-1987*, *Bibliofilska Mapa Łodzi* (Łódź 2006); *Summa bibliophila, czyli stan badań nad dziejami bibliofilstwa w Polsce* (Łódź 1996); *Łódź na XIX-wiecznej fotografii. Folder z wystawy Widoki dawnej Łodzi* (Łódź 1997); *Książka inaczej, czyli Muzeum Książki Artystycznej* („Bibliotekarz” 1994); a także *Listy Bibliofilskie: materiały z działalności Łódzkiego Towarzystwa Przyjaciół Książki* (Łódź 2000).

Był też autorem wielu haseł w *Słowniku Pracowników Książki Polskiej (II Supplement)* (Warszawa 2000) i *Polskim Słowniku Biograficznym* (Wrocław 1985), współautorem wysoko ocenionego w Polsce i za granicą projektu „Skryp-

torium", eksponowanego na Międzynarodowych Targach Książki we Frankfurcie i w Warszawie w 2001 r. Prowadził prace redakcyjne nad *Podręcznym Słownikiem Bibliotekarza 1999/2000*, na które otrzymał grant od Komitetu Badań Naukowych i Uniwersytetu Łódzkiego. Pracował nad wydaniem *Łódzkiego Słownika Bibliotekarza. Wykaz haseł*.

Pisał także na temat kwaśnego papieru i konserwacji zbiorów: Program ochrony, konserwacji i restauracji zbiorów bibliotecznych. Apel o trwały papier na polskim rynku wydawniczym. W: *Ochrona i konserwacja zbiorów bibliotecznych...* (Warszawa 1998), *Na drodze papieru...* („Przegląd Papierniczy” 2004); *O dokumentacji konserwatorskiej inaczej* („Notes Konserwatorski” 2003). Wiele jego prac dotyczyło zbiorów specjalnych: *Kolekcja muzykologiczna P. Spitty w Łodzi* („Poradnik Muzyczny” 2006); *Zbiór fotografii BUŁ. Fotografia w Polsce. Informator* (Warszawa); *Co to jest biały kruke?* („Bibliofil” 1987/1988); *Zbiory specjalne w bibliotekach Łodzi* („Acta Universitatis Lodzensis. Folia Librorum” 1992). W dorobku publicystycznym J. Andrzejewskiego pozostało wiele prac na temat Biblioteki UŁ: *Współpraca BUŁ z bibliotekami berlińskimi* („Notes Konserwatorski” 2006), *Uniwersytecka księżnica. Rozbudowa Biblioteki Uniwersytetu Łódzkiego* (Kronika UŁ 2005), *Nowy gmach Biblioteki Uniwersyteckiej w Łodzi* („Biznes i Kultura” 2003) oraz *Łódź. Biblioteka Uniwersytecka*. W: *Zbiory rękopisów w bibliotekach i muzeach w Polsce* (Warszawa 2003); *Współczesne technologie biblioteczne na przykładzie rozbudowy Biblioteki Uniwersyteckiej w Łodzi* (Łódź 2005), *Skarby BUŁ* („Gazeta Wyborcza” – „Gazeta Łódzka” 1995); *Rękopisy*. W: *Zbiory i prace polonijne Biblioteki Uniwersyteckiej w Łodzi* (Łódź 2000). J. Andrzejewski był autorem licznych wspomnień, biogramów i nekrologów, np.: Ireny Lepalczyk („Fiszka” 2003, „Bibliotekarz” 2004); Bogumiła Karkowskiego („Fiszka” 2004, „Bibliotekarz” 2005, „Przegląd Biblioteczny” 2005); Jana Aleksandrowicza („Komunikat TPK” 2004); Izabeli Nagórskiej („Komunikat TPK” 2004); Jolanty Kowalczykówny („Komunikat TPK” 2004); Michała Kuny („Gazeta Wyborcza” 2004, „Arkadiana” 2004); Bolesława Świdorskiego („Fiszka” 1998); Wandy Frontczakowej („Fiszka” 1999); Teodora Chorosza („Bibliotekarz” 1989) oraz prac: *Janowi Augustyniakowi in memoriam* (Łódź 2001); *Betwween Papermaking and Bibliophily*. Jadwiga Siniarska-Czaplicka – in memoriam W: *IPH Congress Book. Paper history* (Berlin 1996).

Zajmował się także redakcją i opracowaniem prac zbiorowych m.in.: Paul Harris: *Moja droga do Rotary* (Łódź 2004), *Service Above Self. 10-lecie Klubu Rotary Łódź* (Łódź 2001); Oprac. *Życie i dzieło Jędrzeja Śniadeckiego* (Łódź 1990). Wstęp. W: *Z prac bibliotekarzy łódzkich 1995-1999* (Łódź 1999); Wstęp („Listy Bibliofilskie” 2000, T.4); Red. („Acta Universitatis Lodzensis. Folia Librorum” 2001, T.10); Red. („Fiszka” 2001). Przedmowa. W: *Katalog zbiorów Spitty* (Berlin 2005).

J. Andrzejewski wniósł duży wkład we wzbogacenie wiedzy o bibliotekarstwie polskim, angażował się w działania na rzecz ochrony książki i w jej propagowanie. W ostatnich latach wiedzę i doświadczenie przekazywał podczas prac projektowych i realizacji rozbudowy gmachu Biblioteki UŁ. Po jej otwarciu, z Jego inicjatywy, utworzono w 2007 r. pracownię konserwacji zbiorów oraz uruchomiono komorę fumigacyjną do odkażania zbiorów.

O pracy J. Andrzejewskiego wykonywanej z pasją i zaangażowaniem świadczą liczne nagrody i odznaczenia, m.in.: Honorowa Odznaka Miasta Łodzi (1978), Brązowy Krzyż Zasługi (1978), Nagroda Rektora Uniwersytetu Łódzkiego – Złota Odznaka UŁ (1986), Nagroda Ministra Szkolnictwa Wyższego i Techniki – za pracę doktorską (1986), Złoty Krzyż Zasługi (1987), Nagroda Naukowa SBP im. Adama Łysakowskiego (1989), Odznaka Zasłużony Działacz Kultury (1989), Medal 70-lecia Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich (1990-1993), Odznaka Honorowa Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich (1994), Medal Komisji Edukacji Narodowej (1996), Nagroda I stopnia Rektora UŁ (1996), Medal

Jubileuszowy 50-lecie UŁ (1997), Medal – Uniwersytet Łódzki w Służbie Społeczeństwu i Nauce (1998), Złota Odznaka Związku Nauczycielstwa Polskiego (2000), Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski (2002); Nagroda II stopnia Rektora UŁ (1991, 2000, 2003, 2007).

Dr J. Andrzejewski był wybitnym bibliotekoznawcą i bibliofilem, człowiekiem życzliwym, wychowawcą kilku pokoleń bibliotekarzy, dzielącym się z innymi swoją ogromną wiedzą i doświadczeniem. W książkach, drukach bibliofilskich, artykułach, jako autor, redaktor, współredaktor dawał dowód tej wiedzy, doświadczenia, zawodowej i społecznej pasji. Niezawodnie wspierał dyrekcję i pracowników Biblioteki UŁ w różnych działaniach organizacyjnych, naukowych, edytorskich, dydaktycznych, które znał bardzo dobrze. Jako ekspert w wielu dziedzinach bibliotekarstwa pozostanie autorytetem dla pokoleń bibliotekarzy.

J. Andrzejewski pochowany został 17 lipca 2008 r. na cmentarzu rzymskokatolickim św. Antoniego (na Mani) w Łodzi. Pozostawił żonę Jadwigę, córkę Joannę, syna Jędrzeja oraz wnuczkę Cecylię.

Marzena Kowalska
Biblioteka Uniwersytetu Łódzkiego

Tekst wpłynął do redakcji 11 listopada 2008 r.

STANISŁAW ADAM KONDEK (1949-2008)

Nie jest łatwo podsumowywać życie człowieka odchodzącego w pełni sił twórczych, pełnego planów zawodowych, pomysłów dydaktycznych, rozpoczętych prac naukowych i zwykłych ludzkich mniejszych i większych marzeń, zamierzeń, oczekiwań. Nie tak miało wyglądać nasze następne spotkanie. Czekaliśmy na opowieści Staszka z jego kolejnej bałtyckiej wyprawy. Wyruszał na nią 24 lipca, a następnego dnia rano dotarła do nas tragiczna wiadomość, której trudno było dać wiarę. Ciągłe liczyliśmy, że to jakaś pomyłka, że za chwilę wszystko się wyjaśni. Los jednak był nieubłagany.